
Skleněný klíč

Amanda Geard

HRABSTVÍ KERRY, IRSKO, ČERVEN 1959

Několik hodin před matčíným zmizením Freja sledovala z okna nad útesem, jak dělníci dole po polích kutálejí bubny s tlustými kabely. Elektrické vedení natáhlo chapadla až do vesnice Ballinn, kde se v posledních týdnech začala objevovat světla, blikající jako tvorové probouzející se ze spánku.

„Hellebore House si bez elektřiny dokonale vystačil po celá staletí,“ zavrčel toho rána tatínek.

„Není to dům, kdo ji potřebuje, Atticu,“ odpověděla chladně maminka, „jsme to my.“

Elektřina *skoro* dorazila až k jeho prahu. Ještě den nebo dva a pomocí vypínače by světlo zahnalostíny. Ale dnes večer, když v komínkách zavyla zlověstná meluzína ohlašující blížící se bouři, dělníci odložili nářadí a nahrnuli se do dodávek. Na pastvině po nich zůstaly jen pruhy bláta. Okno v ložnici zadrnčelo na znamení varování, ale Freja nevěřila fantaskním příběhům, které jí maminka o Hellebore House vyprávěla. Tvrdila totiž, že dům dokáže předvídat budoucí události. Byla to prostě další kerryská bouře, která se přihnala z rozbouřeného oceánu.

Moře Freju odjakživa děsilo – a táta se kvůli tomu za ni styděl, protože sám pro vodu žil. Ani by nespočetala, kolikrát ho viděla vyplouvat ze zálivu

Kenmare Bay na širý Atlantický oceán, zatímco ona a máma zůstaly na pevnině. Freja si namlouvala, že jí to nevadí. Táta k nim patřil, ale máma byla tím lepidlem, co je drželo pohromadě. Kromě toho byla pro Freju inspirací. Koneckonců to byly právě máminy pohádky, které toužila vyprávět.

Odvrátila se od drnčícího okna a přešla k posteli, kde na pomuchlaných lůžkovinách ležely stránky *Skleněného klíče*, rozložené do oblouku. Tuhle pohádku měla nejradši – roky ji toužila zaznamenat (slovy i obrázky, protože našťástí měla talent na obojí), a teď se jí to povedlo. A výsledek předčil očekávání – i když si svou práci chválila sama.

Bylo tam všechno: tajemná dřevěná skříňka, plačící ostrov, trollí královna skřípající kamennými zuby. Pravda, mořská čarodějnice nevypadala úplně správně a souostroví postrádalo plastičnost, ale už si dokázala představit barevné vytištěné stránky. A nejenom je. V duchu je viděla svázané do knih, zabalené do krabic a odeslané do knihkupectví, kde je z polic vytahují dychtiví čtenáři.

„Moje vlastní slova se vracejí, aby mě pronásledovala.“ Ve dveřích ložnice se objevila maminka. Bledá plet jí jenom zářila, přes rameno jí visel silný cop. Povytáhla jedno obočí a paže si založila na prsou. Z ruky jí koukal kousek papíru. Opřela se o veřeje a očima spočinula na rukopisu. „Proč sis nevybrala *Ošklivé káčátko* nebo *Císařovy nové šaty*? Pohádku, kterou zná každý.“

„Protože *Skleněný klíč* je jedna z těch tvých,“ odpověděla Freja a maminka si povzdechla způsobem, co naznačoval, že takovou odpověď čekala. Svěsila paže, vstoupila do místnosti a podala Freje papír, který přinesla. Na okno zaútočily kapky deště a zalomcoval s ním vítr.

„Co je to?“

„Trochu jsem se poptala a bylo mi řečeno, že tenhle nakladatel – V&S – by mohl mít zájem o *Skleněný klíč*.“

Freja se rozesmála. „Nakladatel? Vždyť je mi jenom šestnáct!“

„No a co?“ opáčila máma a naklonila hlavu na stranu. Na uších se jí houřily náušnice v podobě skleněných klíčů – šperk, který se stal inspirací pro příběh – a zatřpytilo se na nich zachycené světlo. „Mimochodem – jen jsem ti přišla popřát dobrou noc.“

„Dobrou noc?“ opáčila nechápavě Freja. Na spaní bylo brzy.

„Jdu se podívat za Nan Murphyovou.“

No, tak *tomu* se říká překvapení – na návštěvy máma skoro nikdy necho-
dila. Vždycky říkala: *Mezi tím být opuštěný a být sám je propastný rozdíl.*
A jak se zdálo, dávala přednost tomu druhému. Ke spokojenosti jí stačilo
pracovat na neustále se zvětšující zahradě s divokým kvítím, kterou sama
probudila k životu pomocí semínek přivezených z Norska. Mezi bílými če-
meřicemi kvetoucími v zimě, jež daly domu jméno, se jim nadmíru dařilo.

Ale samotná návštěva nebylo to, co Freju překvapilo nejvíc. Zaskočila ji
náhoda, že mají namířeno na stejné místo, protože dnes večer měla Freja
vlastní důvod, proč navštívit domácnost Murphyových. Ne že by chtěla vi-
dět Nan. Spíš ji zajímal její syn Fionn, kluk s pohotovým úsměvem, jemuž
při chůzi krásně poskakovaly kudrny na hlavě.

„Jsi červená jako vařený krab,“ poznamenala máma s povytaženým obo-
čím. V jejím hlase byl znát nepatrný přízvuk, a Freja si opět kladla otázku,
kdo ji naučil anglicky. O matčině minulosti nevěděla skoro nic – o její ro-
dině, dětství, cizí zemi, kde vyrůstala. Během let se dozvíдалa jen střípky:
že se rodiče seznámili za války a máma uprchla z okupovaného Norska s os-
miměsíčním miminkem v náruči. Tím miminkem byla Freja, ale ať si lámala
hlavu sebevíc, na nic z toho si nevzpomínala – až na strach a vůni moře.
Jednou ti o tom budu vyprávět a všechno ti povím, slibovala vždycky máma,
ale ten den nikdy nepřišel.

„Můžu se tě na něco zeptat, mami?“ odvážila se Freja.

„Ja.“

„Bolí láska?“

Přes matčin obličej přelétl stín. „Skutečně podivná otázka, *jenta vår.*“

Jenta vår. V norštině to znamená „naše holčička“.

„Jenom mě to tak napadlo, protože...“ Freja se odmlčela a máma oka-
mžitě zjihla.

„Fionn Murphy?“

Freja zrudla. „Možná.“

„Je to moc milý kluk. Má úžasný smysl pro humor.“ Mámino schválení
znamenalo pro Freju celý svět. „Přesto by ode mě nebylo hezké, kdybych tě
nevarovala: láska jsou úplná muka.“ Prohodila to vesele a poplácala dceru
po noze, jako by jí chtěla uklidnit.

„A co *opravdová* láska?“ naléhla Freja. „Jsou to vyložená muka?“

„Nejlepší bude, když půjdu,“ prohlásila máma a rychle políbila Freju na
tvář. Pleť jí voněla jako marcipán – po tužebníku, který divoce rostl na její

zahradě. Ve dveřích se zastavila. Zaburácel hrom a ona počkala, až dunění zmlkne.

„Podle mého názoru, *jenta vār*,“ řekla tiše a později se ukázalo, že jsou to poslední slova, která od ní Freja slyšela, „se pravá láska pozná podle toho, že staviš zájmy toho druhého nad svoje.“

Později, když se bouře proměnila v pouhý šepot, se Freja vyplížila z pokoje, po špičkách prošla chodbou a seběhla po točitém schodišti pod dohledem pěti generací Swanových, kteří na ni chmurně hleděli z rámců. Minula zaprášenou jídelnu a prosmýkla se kolem knihovny s tisíci příběhů. Pokračovala do pracovny, kam se zamykal její otec, Atticus Swan. Vklouzla do hodně obnošených holínek a pršipláště, vyšla ze dveří a s lucernou v ruce, pohupující se ve větru, se vydala přes mokrou zahradu postříbřenou měsícem. Na hranici pozemku se otočila a pohlédla na Hellebore House: unavená, přesto majestátní šedivá silueta stojící na kraji útesu. Z několika oken se linulo teplé světlo svící, jedna z nich na ni pomrkává, jako by ji pobízela, aby už šla. Freja si nasadila na hlavu kapuci a přelezla drolicí se zeď.

Obklopena nocí myslela na Fionna a snažila se nevnímat studenou vodu prosakující prasklinami v gumovkách. Ačkoliv jí čvachtalo v botách, sebevědomě rázovala k elektrickým světlům Ballinnu, přinášejícím naději na zářivou budoucnost.

Za jejími zády k Hellebore House tiše přijížděl černý vůz. Vystoupil z něj cizí člověk a splynul se stíny. S černým deštníkem nad hlavou zdolal přední schodiště; auto otálelo, motor tiše vrněl.

Když se přední dveře otevřely, vylinulo se z nic světlo jako nevyslovené pozvání.

Cizinec vešel dovnitř.

Ale Freja nic z toho neviděla a bezelstně kráčela dál. A když se druhý den ráno probudila, všechno bylo jinak.

Fionn Murphy jí vyznal lásku.

A její matka Anna byla pryč.

HRABSTVÍ KERRY, IRSKO, KVĚTEN 2005

Ani po šestačtyřiceti letech od jejího zmizení se na Annu Swanovou v Hellebore House nezapomnělo, byť si o ní všichni jenom šeptali.

„Jestli chcete znát můj názor...“

„Nikdo o něj nestojí, Deidre.“

„...starý Atticus se nikdy nevzpamatoval. Po všem, čím za války prošel...“

„A pak ho manželka *opustí!*“

„...určitě se to na něm podepsalo. Trpěl až do konce.“

„Bůh mu dopřej klidné spočinutí. Koneckonců tohle je jeho smuteční hostina.“

„Ano, ať odpočívá v pokoji.“ Odmlka. „Ale jen si to *představte*... To ubohé děvče se probudí a matka *nikde*. Freja už nikdy nebyla jako dřív.“

„Stalo se to v roce devatenáct set padesát devět – před půl stoletím!“

„No...“

„Co?“

„Anna byla cizinka..., a ty jsou vždycky přelétavé.“

„Přestaň s pomluvami, Deidre.“

„Nikdy bych nikoho nepomlouvala. Mám jen takový nemilý zvyk mluvit pravdu.“ Další odmlka. „Chudinka Freja.“

Maggie Murphyová – v tom okamžiku schovaná za sbírkou Jamese Joyce jejího zesnulého dědečka Attica – se naježila. *Chudinka Freja*. Udivovalo ji, že to lidé stále říkají, jako by se její matka, dvaadesátiletá žena s vlastní dcerou, přes Annino zmizení dávno nepřenesla. Aspoň Maggie tomu sama věřila až do včerejška, kdy se v souvislosti s domem dozvěděla neuvěřitelnou zprávu, na niž nedokázala ani pomyslet.

Nenápadně vykoukla ze skryše, kde mohla nerušeně poslouchat klevetění hostů, a očima zapátrala po matce. Tamhle je. Freja Murphyová sedí ve výklenku u vysokého okna knihovny. Je slavnou spisovatelkou a ilustrátorkou pohádek – jemná tichá žena žijící ve vsi jménem Ballinn, a ne v tomto impozantním domě, kde vyrůstala. Stojí u ní postarší muž a vzrušeně jí cosi vy-

práví, zatímco se vysoko nad Kenmarským zálivem, táhnoucím se za jejich zády do nekonečna, na ocelově šedé obloze převaluje armáda mraků.

„Věděla jsi, Maggie,“ pronesl táta, když se zčistajasna objevil za ní, „že v Americe je čtenářský klub, který studuje jen Joyceův román *Finnegans Wake*? Zabývají se jím dvacet let.“ Legračně zahýbal obočím a Maggie se nepatrně pousmála navzdory závaží, které ji tížilo na hrudi. Fionn Murphy byl ten druh muže, který dokáže vnést lehkost do jakékoliv situace – dokonce i do tak smutné jako tahle.

„Jak se držíš?“ zeptal se o něco vážnějším tónem.

Jak se *držela*? Když včera ujížděla pod olověně šedou oblohou z Corku, strávila za volantem dvě hodiny, poslední zbytky svého života nacpané v otlučené dodávce, jejíž rozbité topení si nedokázalo poradit s nezvykle vlhkým začátkem května na jihozápadě. Byla prokřehlá žalem, prochládlá lítostí. Dědeček odešel. Její manželství skončilo, podnikání je v troskách. A lékaři jí řekli, že je neplodná. A když dodávka zakašlala a pomalu se doplazila těsně před hranici kraje, kde potupně zdechla a odmítla znovu nastartovat, Maggie se vůbec ničemu nedivila. Neměla energii na tuhle patálii nějak reagovat, a kdyby tudy náhodou neprojížďela v hlídkovém voze místní policistka Ronnie, Maggie by tam pravděpodobně seděla dodnes a zírala do prázdna, zatímco dešť by mokřými prsty hladil čelní sklo.

Dnes ráno v kostele si celým srdcem přála, aby dokázala dědečka probudit zpátky k životu. Představovala si, že děda sedí vedle ní, ruce námořníka poznamenané solí pečlivě složené v klíně, zelené oči skloněné, levé obočí rozdělené půvabnou stříbrnou jizvou. Její původ byl pro Maggie záhadou jako spousta věcí, týkajících se jeho samotného. V průběhu let jí na toto téma vyprávěl spoustu historek. *Jednou ho zranila zbloudilá německá kulka. Jindy sváděl bitvu s vratipeněm na lodi. Anebo jako dítě zakopl.* Domnívala se, že žádné z těchto vysvětlení není pravdivé. V nepolevujícím dešti pomáhala nést jeho rakev a sledovala, jak klesá do tmavého vlhkého hrobu.

„Dobře ho připravili,“ zaslechla, jak někdo šeptá, když opouštěli hřbitov. Dobře připravený hrob? Jako steak? Dědeček nikdy nejedl maso, pouze ryby, protože mu připomínaly Norsko. Napadla ji zvláštní a nevhodná myšlenka. Považoval by dědeček svůj pohřeb za *dobře připravený*? Upřímně řečeno, sama nevěděla. Milovala ho. Ale někoho milovat a doopravdy ho znát jsou dvě úplně odlišné věci.

„Většina z těchhle lidí neměla dědečka ani v lásce,“ prohlásila nakonec.

„Lidé ho *měli* rádi,“ namítl táta, ačkoliv se zdálo, že se poněkud rozpačitě rozhlíží po místnosti. „Byla jsi tam ty. Já. Tvoje máma, svým vlastním způsobem. Všichni jsme ho milovali. A tamhle je policistka Ronnie. Občas ho jezdila navštívit.“

„Vážně?“

Otec rychle pokračoval: „A podívej se. Tamhle je Toby Těžká noha.“

„Nemluvili spolu padesát let.“

Následovalo zaváhání. „Jednou jsem je viděl, jak si kývli na pozdrav. Přes plot.“

„Dobré ploty dělají dobré sousedy,“ zamumlala Maggie a myslela na to, jak se kamenná zeď, oddělující dědečkův a Tobyho pozemek, před pár lety zřítíla. „Co ti ostatní?“

„Ti přišli kvůli tvé matce, aby jí vyjádřili úctu. A nejspíš jsou zvědaví na tenhle starý dům..., a tak.“

Do Hellebore House vstoupil z vesnice málokdo a do dnešního dne se mezi místními obyvateli povídalo, že Anna Swanová nikam nezmizela. Prý zešilela a je zamčená v jedné z komnat jako ve viktoriánském románu a její uvěznění se tají před *chudinkou Frejou*.

Maggie opět pohlédla na matku. Černá jí bezpochyby neslušela, zdála se v ní mnohem menší, zatímco v barevných šatech, které obvykle nosí, úplně rozkveté. Starý pán vedle ní při řeči vehementně rozhazuje rukama, na saku se mu houpají medaile. Občas popojede na svém vozíku dopředu a pak zase dozadu, jako by se pod ním houpala podlaha. Nad jejich hlavami na ně ze stoletého obrazu pohlíží jeden z předků rodu Swanových, zjevně znechucený zchátralým stavem kdysi velkolepého sídla.

Jistě, pomyslela si Maggie, není perfektní. Malba se odlupuje, okenní rámy zpuchřely, omítka opadává. Komíny – je jich celkem osm – naříkají při seběmenším vánku a v horkých dnech se z odpadního potrubí ozývá klepání. A když prší, což se stává dost často, z vysoko umístěných okapů voda crčí jako z nakloněného džbánů. Za silnými zdmi je vzduch vždy vlhký, nasycený vůní historie. Maggie zbožňovala každou část domu, ale ze všeho nejvíc zahradu plnou divokého kvítí, kdysi dávno vypěstovaného babičkou ze semen přivezených z Norska. Srdce se jí sevřelo v okamžiku, kdy si uvědomila, že tohle všechno bude brzy patřit někomu jinému.

„Myslíš, že zchátralost domu je aspoň poloviční důvod, proč ho máma chce prodat?“

Vlastní slova z ní lezla jako z chlupaté deky, jako by je vypustil z úst někdo jiný. Měla na tohle místo spoustu šťastných vzpomínek. Proč ji nenapadlo, že matčiny vzpomínky budou tak odlišné? Že jizva po Annině zmiizení překlene celá desetiletí a skončí právě tady?

„Myslím, že tohle je to nejmenší, co ji v souvislosti s domem trápí, Maggie,“ odpověděl táta a pokynul hlavou přes místnost Tobymu Těžké noze, v jehož obrovité ruce vypadala sklenka whiskey ne větší než náprstek. Dědečkův zneprátený soused – nikdy neměl vážný spor s jinou živou duší, pokud Maggie věděla – zvedl svůj drink v tichém pozdravu.

„Jsem rád, že tě máme doma, Maggie.“ Otec ji poplácal po rameni.

Případ uzavřen.

Maggie proplouvala mezi lidmi. Kolem mámy, kolem táty. Kolem tátovy přísné matky – docela příhodně se jmenovala Nan, což kromě jiného znamená babička. Kolem žen z místní farnosti kleveticích v houfu. Rozhlédla se po místnosti a pátrala po tváři, v níž doufala, že ji uvidí, a zároveň se toho bála, ale on tu nebyl. Je někde v Dublinu a žije si svůj život s někým jiným, *oženil* se s jinou a jejich pubertální vzplanutí zůstalo pouhou vzpomínkou. Byl láskou jejího života – tou, která jí unikla – a Maggie se domnívala, že ho zahlédla vzadu v kostele, ale stará láska spatřená skrze slzy byla jen iluzí.

Vzala si sklenku vína, zamířila k velkému křeslu stojícímu u krbu a posadila se. Nechala utichnout šum hlasů kolem sebe a zahleděla se na svůj oblíbený obraz. Tenhle divoký výjev v rámu z naplaveného dříví, tolik odlišný od ostatních uměleckých děl v domě, ji vždycky spolehlivě dokázal uklidnit. I dědeček si ho zřejmě oblíbil, protože si obraz vystavil na čestném místě nad krbem, kde visel, co Maggie pamatovala.

Šlo o pohled na neznámé souostroví zmítané rozbouřeným mořem. Stovky malých ostrovů, z nich každý připomínal starý novinový papír, zmačkaný a zase vyhlazený do podoby roklí a sněhem poprášených kopců. Z hrbolaté barvy vyzářovala drsná divokost. Ledový vítr olizoval pobřeží. Sem tam statečné dřevěné domy – červené, žluté, bílé – vzdorovaly vichřici, která smýkala rybářskými čluny připoutanými ke kotvišti, kde na vzdálené straně zářil bílo-červený maják jako symbol naděje. Maggie kdysi dědečkovi v záchvatu dětského nadšení řekla, že jednoho dne ty ostrovy najde a navštíví je. „Velice pochybuji, že existují,“ odsekl a odvrátil se od ní. Ona byla malá a on nevrlý. Z jeho slov si nic nedělala.

„Vy musíte být Maggie...“

Otočila se, vytržená ze snění. „Ano?“ Zvedla se a vzápětí klesla zpátky do křesla. Protože muž, který ji oslovil, už seděl. Na kolečkovém křesle. Přijel k ní blíž.

„Jsem Bert Barrow, kamarád vašeho dědečka. Z války.“

„Kamarád?“ podívala se Maggie. Napadlo ji, že o kamarádech dědeček mluvil ještě míň než o válce. „Omlouvám se,“ dodala spěšně, protože si uvědomila, že se zachovala nezdrovile. „Já jenom, že se o vás nikdy nezmínil...“

„Nemáte se za co omlouvat, má drahá. Dávno jsme na sebe ztratili spojení. Ale viděl jsem v *Timesech* smuteční oznámení, a tak jsem vyrazil do Irska, abych mu vyjádřil poslední úctu. Atticus byl dobrý chlap. Moc dobrý člověk.“

Maggie nikdy neslyšela, že by někdo o dědečkovi takhle mluvil. Zahrálo ji to u srdce.

„A věřte, že mi bylo velkým potěšením seznámit se s vaší matkou, spisovatelkou a umělkyní! Atticus na ni jistě byl pyšný. Četl jsem některé její ilustrované pohádky.“ Bert naklonil holou hlavu. „Pěkné obrázky, strašidelné příběhy. Norské každým coulem. Inspiraci zřejmě čerpala od své norské matky, že?“

„Nejspíš ano.“

Bert se rozhlédl po místnosti, kde se lidé tiše loučili a odcházeli. „Nikde jsem ji tu neviděl. Předpokládám, že již zemřela. Nerad se na to ptám.“

Maggie zaváhala. *Kde má začít?* Byla moc unavená, aby mu vysvětlila, že její záhadná babička, Anna Swanová, utekla dávno předtím, než se ona, vnučka Maggie, narodila. „Ano, odešla.“

„To je velice smutné.“ Bert vytáhl z kapsy placatci, pozvedl ji v přípitku, a Maggie mu gesto oplátila sklenkou vína. Nikdy moc nepila, protože radši mívala situaci pod kontrolou. Což jí s odstupem připadalo jako vtíp. Znovu pohlédla na obraz a z hloubi duše si přála moci do něj vstoupit. Bert sledoval, kam se dívá. „Nádherný kousek. Zajímalo by mě, kdo ho namaloval.“

„Nemám zdání.“

„Přesto bych tyhle ostrovy poznal všude.“

„Vážně?“

„Ach ano. To je Einevær. Nádherné souostroví. V té oblasti jich je několik. Ano, ano. Plul jsem kolem do Bodø. Leží za polárním kruhem.“

„Nikdy jsem o tom souostroví neslyšela...“

„Holčičko drahá! Ale pravda, Atticus si vždycky nechával všechno pro sebe. Právě proto byl tak výkonný během války.“ Bert se naklonil dopředu a poklepal si nos. „Říká se, že při pohřbu vždycky vyjde najevo nějaké to tajemství.“

Nan za jejich zády pilně odklízela talíře, vlastně je rovnou brala smutečným hostům z rukou. „Sbohem,“ zdravila krátce. „Sbohem. Dopřejte truchlící rodině zasloužený klid.“

Bert pokračoval: „Podle všeho byl nejvyšší bod Eineværu nádherným místem, kde se dal monitorovat pohyb Němců. A vidíte ten maják?“ Ukázal na něj. „Občas svítil. Ale to nejdůležitější je to, že se tam Atticus seznámil s vaší babičkou.“

Maggie se zajíkla. „Cože?“

„Ano. Pokud si dobře vzpomínám.“

Vždycky se domnívala, že Anna pocházela z Osla. „Co dělala za polárním kruhem?“

„Žila tam, samozřejmě. Ano, ano. Setkal jsem se s ní. Nuže, povězte, že... jsem se seznámil s *některými* dívkami z ostrovů. Samé pěkné kočky, jestli můžu vzhledem ke svému věku něco takového říct. Ale všechny měly oči jenom pro Attica, to mi věřte.“

Zkoprnělá Maggie padla zády do křesla, což si Bert vyložil jako pobídku.

„Než jsme spolu ztratili kontakt, váš dědeček mi napsal..., mohlo to být ve dvaactyřicátém nebo třiactyřicátém..., že jeho milá přijede do Irska. To bylo, panečku, něco! Láska uprostřed války. Škoda, že jsme se jeden druhému ztratili. Veliká škoda.“

„Nestačím se divit, co všechno od vás slyším. On vám napsal o Anně?“

„O Anně? Hmm. Ne, nemyslím. Kdepak, nic mi to neříká.“

Maggie se zamračila. „Ale tak se jmenovala moje babička.“

„Skutečně? Vida, vida.“

„Anna sem opravdu *přicestovala*,“ prohlásila Maggie, jako by o tom chtěla ubezpečit sebe nebo jeho. „Z Norska. S Frejou. Takže ten dopis nehlal...“

Bertův obličej se projasnil. „Asi jsem si spletl jméno. Anebo si ho schválně změnila, aby mohla vycestovat. Víím, že v těch krušných časech to lidi dělali. Takže, *Anna* si říkala?“ Zamručel a jeho sebejistota téměř zahladila její vlastní zmatek. „Tak vidíte.“

Vidím, pomyslela si Maggie. Podívala se na matku, potom na ostrovy. Už mají jméno. Einevær. Místo, kde žila Anna.

Záhadou ale zůstává, proč se o tom dědeček nikdy nezmínil.

SEVERNÍ NORSKO, KVĚTEN 1940

Einevær nabízí ostrůvek pro každý den v roce, ačkoliv tady nahoře na severu se některé dny mění v dlouhé polární noci.

Eirik Sørensen, *Skjulte Norge (Skryté Norsko)*, 1934

Zaprášený autobus se zasténáním zastavil v rušném přístavu v Bodø. Byly dvě hodiny odpoledne a venku zůstávalo překvapivě chladno, ačkoliv v Oslu už jaro pomalu přecházelo do léta a parky přetékaly květy. Ale tady, sto kilometrů za polárním kruhem, zima štípala do tváří. Z komínů stoupal kouř a na okolních horách se bělal sníh, který se zuby nehty držel minulosti.

Stejně jako ona.

Bylo jí dvaadvacet a nadešlo jaro roku 1940. Před týdnem utekla z okupovaného Osla, přesně měsíc poté, co německá armáda za doprovodu vesele hrající kapely sebevědomě pochodovala hlavní třídou města. Z té hrůzy se jí stále svíral žaludek. Koho by napadlo, že se něco takového může stát? Ji tedy ne.

Po tom, co udělala, neměla na vybranou a musela utéct. Cesta ji zavedla tisíc kilometrů na sever, přes hory, fjordy a lesy. Za Bergen, za Trondheim, přes polární kruh v tom vrzajícím autobuse, který poskakoval po děravé silnici až do Bodø. Když vystoupila, po dnech neustálého harcování měla znečitlivělé nohy a ztuhlá záda. Když ji uviděla skupinka spojeneckých vojáků, zahvízdali a štouchali se navzájem do žeber. Ona jim hvízdnutí oplátila a vyzvala je, aby to zkusili znovu. Strach ji zatvrdil skoro stejně, jako ji putování vyčerpalo a naplnilo vzdorem. A cesta ještě nebyla u konce.

„Jak ti říkají, děvenko?“ zeptal se kapitán a natáhl k ní ruku s prsty pokřivenými artritidou. Měl silný přízvuk a rybářský člun plný sudů, které vezl na ostrůvky Einevær. Pobaveně ji studoval a okatě si prohlížel její azurově modrý dvouřadový kabát v námořnickém stylu a červenou sukni. Věděla, co mu táhne hlavou: tahle žena sem nepatří.

A měl pravdu.

„Jsem Astrid,“ odpověděla, ale lež jí ztěžka spočívala na jazyku. Kapitán – nijak se jí blíž nepředstavil – vypadal jako slušný člověk a ona ho nerada podváděla. Co se to s ní stalo? „Astrid Amundsenová,“ dodala. Teď se z ní stala *Astrid*. Tohle jméno jí zachránilo život.

„Máš fajnový přízvuk slečinky z velkoměsta, Astrid, tak tě varuju – v Eiværeru není nic jiného než skály a tvrdohlavci.“ Zasmál se dunivým smíchem. „Co tě k nám přivádí?“

„Mám se stát ve škole novou –“

„Děvenko zlatá, proč jsi to neřekla hned?“ skočil jí kapitán do řeči a dychtivě jí zapumpoval rukou. Knír ušpiněný od tabáku se zavlnil a roztáhl do širokého úsměvu. „Vítej! Vítej! Tohle je konec jedné éry.“

„Vážně?“

„Obávaná Slečna Henriksenová odchází na penzi! Učila tady třicet let.“

„Aha! Jenže ona do důchodu neodchází...“,“ namítla rychle Astrid. Dostala práci jako její *asistentka* – a ještě neoficiálně. Laskavost od přítele. Neměla patřičnou praxi ani vzdělání. Dokonce ani dost chytrou hlavu, aby si zapamatovala všechna fakta – a přestože studovala na univerzitě, prolézala s odřenýma ušima. Vyrůstala v sirotčinci, kde ji učitelé nazývali „hloupou bláznivou holkou“, trestali ji za snění za bílého dne a za pokusy o útěk, které podnikala, kdykoliv mohla. Vyklouzla z okna na záchodě a zmizela v ulicích Osla. O několik let později si uvědomila, že ty eskapády byly voláním o pomoc, touhou po svobodě a v neposlední řadě věčným hledáním spřízněné duše, protože neměla nikoho, s kým by vyrůstala, a bolestně postrádala kamarádku, vedle níž by ležela s hlavou na polštáři a šeptala si s ní do noci. Tu osamělost, tu nenaplněnou potřebu možná vyzařovala, protože jednoho zvlášť bezbarvého zimního dne, kdy seděla schoulená, hladová a třesoucí se zimou pod stromem bez listů, se před ní zastavil starý muž s hlavou holou jako koleno.

„Ty jsi tu úplně sama,“ konstatoval a zamžoural na ni přes nejmenší brejličky, jaké kdy viděla.

Přikývla. Tmavé vlasy měla mokré a prokřehlé ruce si zastrčila do podpaží, aby si je zahřála.

„Kolik je ti let?“

„Deset.“

„Pojď.“

Byla příliš zmrzlá, aby se s ním hádala, přestože si byla jistá, že ji odvede rovnou do sirotčince – protože muselo být na první pohled jasné, odkud při-

šla. Ale po několika minutách chůze se zastavil a ukázal na kulaté okénko nad řeznictvím. Skrz ně spatřila vrávorající hromadu knih. Červené hřbety. Modré hřbety. Zelené hřbety. Tlačily se ke sklu, jako by chtěly zahlédnout osamělou uličnici, než jí navždy změní život.

Muž ji zavedl přes dlážděnou uličku, kluzkou od plískanice, k dubovým zdobeným dveřím, za nimiž chatrné schody vedly nahoru k blikajícímu světlu. Courala za staříkem rozpačitá z příběhů, které jí vyprávěli o tom, že cizím lidem nelze věřit. Ale v místnosti nebyly děti v řetězech, jen tisíce knih navrstvených na podlaze a na policích dosahujících až ke stropu. Zakouřené lampy zanechávaly stíny, v nichž se mohly skrývat příběhy, a skvrnitě zrcadlo nad krbovou římsou odráželo její otřesenou tvář zmáčenou slzami.

„Sedni si,“ poručil stařec a ukázal na křeslo zasypané útlými knížkami jako listím. Astrid se je chystala špinavýma rukama odsunout, když vtom on vyštěkl: „Počkej!“ Vytáhl z kapsy kapesník a plivl na něj.

„Knihy mají zanechat otisk na tobě,“ zavrčel, když jí hrubě otíral dlaně. „Ne naopak.“

Něco si zamumlal a zmizel vzadu, odkud se vzápětí vynořil s velkou knihou a malým hrnkem horké čokolády.

„Umíš číst?“

„Ano.“ Dívky v sirotčinci se učily písmena, aby se mohly řídit psanými příkazy.

„Tak tady máš *Sebrané spisy Hanse Christiana Andersena*. Znáš ho? Ne? Panebože. Slyšela jsi někdy o bratřech Grimmových? Zjevně ne. Jak jsi na tom s norskými sběrateli pohádek, Absjørnsenen a Moem? Bože, ty jsi nepopsaný list! Navrhují, abys začala s *Malenkou*. Já zatím půjdu hledat tvé rodiče.“ Zarazil se. „Ty žádné nemáš, co? Ó božíčku.“

Možná byl pryč hodinu, možná celý den. V každém případě, když se Astrid z těch kouzelných stránek vynořila, stařec byl zpátky v doprovodu učitelky ze sirotčince. Tentokrát při pohledu na učitelčin kyselý obličej Astrid nepokleslo srdce, na to bylo příliš lehké, přímo se vznášelo. Uvědomila si totiž, že je úplně stejná jako Malenka – malá, ale schopná velkých věcí! Příběh ji vzal za ruku a řekl jí, že už není sama.

„Hloupá bláznivá holka,“ vrčela učitelka.

V sirotčinci Astrid skončila zamčená sama v místnosti, kde strávila celý měsíc, než se jí podařilo znovu uprchnout. Utíkala do knihkupectví a srdce se jí opět vznášelo. Místnost pod střechou však byla prázdná.

„Ten starý pán minulý týden zemřel,“ vysvětloval řezník, zatímco připravoval kachnu na pečení. „Zvláštní chlapík. Ani nevím, jak se jmenoval. Věřitelé si všechno odnesli. Ačkoliv...“ Pozorně si Astrid prohlédl, položil cívku kuchyňského provázku a sáhl pod pult. „Tohle tu nechal ráno toho dne, kdy odešel na věčnost. Povídal, že se vrátíš. Co ty na to?“

Vrazil jí do rukou *Sebrané spisy Hanse Christiana Andersena* a toho večera Astrid plakala tak dlouho, až z toho usnula.

„Nuže?“ Kapitán trpělivě pobafával z fajfky a přístav Bodø kolem nich si žil vlastním životem. „Ona neskončila? Stará Slečna Henriksenová.“

„Ne. Jsem pouze její asistentka.“

„Pořád lepší ty než já,“ zahýkal. Sledoval, jak spojenecký torpédoborec, šedá obluda, zvedá kotvu na druhé straně přístavu. „A jak je tam dole, v Oslu? Němčouři na každém rohu?“

„Není kvůli nim kam šlápnout,“ zašeptala Astrid a zapnula si uvolněný knoflík na kabátě, aby se kapitánovi nemusela podívat do očí.

Ale on už zase řešil Einevær. „Na ostrovech rádí příšerně bouře. Vichřice a tak. Okna rachotí, i když jsi zavřená ve festovním domě.“

„Přece se říká, že neexistuje špatné počasí, pouze špatné oblečení. Je to tak?“ zeptala se s nadějí na změnu tématu a kapitán opět zaryčel smíchy.

„Tak tohle rčení tam neplatí. Tam velí vítr a proudy deště. A od rána do večera se tam jedí jenom tresky. Něco takovýho nikde jinde nenajdeš.“ Nasadil si kapuci a podal jí nepromokavý plášť potřísněný něčím tmavým, co silně páchlo rybinou.

„Děkuji vám,“ přikývla zdráhavě.

Sledovala, jak se chystá nastartovat motor. Na hodinovou cestu se vydávali jen oni dva, a přestože by mu ráda pomohla, nevěděla nic o lodích ani moři. Stejně tak nevěděla nic o „děsivé“ učitelce slečně Henriksenové. Všechno zařídil Isak – od její nové identity a dokladů přes novou práci až po tohle rande s kapitánem. Nic z toho jí nepřipadalo skutečné, ale bylo to vše, co v danou chvíli měla, a toho vědomí se držela. Strach ji tížil v břiše jako kámen. Nejradši by vyskočila na břeh a rozběhla se na jih, zpátky k nedokonalému životu v Oslu, který jí náhle připadal *báječný*.

Ztrátový časopis, který s Isakem založili na univerzitě? Literární skvost!

Placená práce v galanterii? Životní jistota!

Její ubohý podnájem? Královský palác!

Cesta na sever znamenala, že se vrací zpátky do nicoty, a ta představa jí vůbec netěšila. Motor se s kašláním probudil k životu a rozběhl se a ona proti své vůli vyplouvala na Norské moře. Vpředu na jinak holém obzoru narůstala černá skvrna. Podle kapitána to byl Einevær. „Souostroví tří set šedesáti pěti ostrovů. Asi šedesát lidí. Každým rokem jich ubývá. Dávej pozor, děvenko!“

Ale bylo pozdě. Příd' tvrdě narazila do vlny a Astrid se bradou udeřila o horní okraj bočnice. Padla na kolena a ucítila chuť krve. Silné ruce ji postavily na nohy.

„Dneska to není tak nejhorší,“ pochvaloval si spokojeně kapitán. Kormidelna za jeho zády zela prázdnotou a kormidlo bylo přivázané provázekem.

„Neměl byste...?“

„Řídit? Na Vestfjordenu? Není třeba! Prostě nastavíš kurz a necháš loď plout. Oceán je dost klidný. Pod námi není vůbec nic kromě čtyř set sáhů ledové vody. Dívej se na obzor, děvenko. Bude ti líp. Ano, tak je to správně. A koukni se! Blížíme se k tvému novému domovu.“

V knize *Skryté Norsko* – dárek od Isaka – si přečetla, že ostrovy Einevær jsou pojmenovány po jalovci, který je pokrývá jako zelený hustý kožich.

Lidé tam žijí po více než osm století. Přivábila je sem obrovská hejna tresek a sledů, a obří platýsi skrývající se v průlivech. Rybáři natahovali sítě, vybírali z nich úlovky a vyměňovali je spolu s posbíraným kajčím peřím za obilí, konopí a železo. Jejich příbytky se rozrůstaly z jedné místnosti na dvě, na čtyři. Zdejší komunita byla stále početnější. Přežili, ačkoliv nikdy tak docela neprosperovali.

Kapitán na ni volal a mával dalekohledem. „Tady, děvenko! Vezmi si tohle.“

Když Astrid zvedla binokulár k očím, černé skvrny se náhle zaostřily a rozdělily se na průlivy a temná neznámá místa, kde se šedé skály setkávaly se vzdouvajícím se mořem. Každý ostrov vypadal jako napřed zmačkaný a potom částečně vyhlazený do kupolí, a v trhlínách rostly květiny.

„Panebože,“ vydechla. Na místo z okraje mapy tu bylo nečekaně krásně.

Kapitán ukázal na malý maják zakončený červenou kuželovitou střechou. „Ostrov Lysøya je nejvyšší. Vidíš ho tam? Tenhle maják vede lodě už stovky let. Přesto se k němu pojí strašlivý příběh. Když si vzpomenu, co se té rodině stalo... Co se stalo těm sestrám.“

„Jaké rodině?“ zeptala se Astrid. Zvědavost projela skrz její nevolnost jako špička ledovce.

„Jakým sestrám?“

Ale kapitán jen zavrtěl hlavou. Loď proklouzla mezi dvěma kamennými sloupy, oceán se uklidnil a odhalil bílý písek mnoho metrů pod nimi. Na nedalekém skalnatém břehu dřímaly tuleň a dva ústřičníci s oranžovými nohama. *Píp, píp*, volali, když vzlétli. Během okamžiku se objevila malá osada. Tucet barevných domů, mezi nimi hrubé vyšlapané pěšiny a několik velkých rybářských lodí zakotvených u malých dřevěných přístavišť.

„Tamhle je Hundholmen, největší ostrov Eineværu.“ Kapitán ukázal na dlouhou červenou budovu hřadující u mola vybíhajícího nad moře. „Je to obchodní místo, kde si můžeš koupit hrnek cukru a noviny, pokud jsi v den doručení dost rychlá. Také si tam můžeš vyzvednout poštu, poklábisit s ostatními nebo sehnat odvoz na pevninu.“

„Copak tady není... nic jiného? Kavárna nebo... pekařství?“

Kapitán se rozchechtal. „S tebou je sranda, to ti povím! Není tu ani kostel. Ale samozřejmě máme školu. Tamhle.“ Na vzdálené straně průplavu, asi dvacet metrů od pobřeží se na úhledné bílé budově třepotala norská vlajka. Byla sobota večer a škola spala za zavřenými okenicemi. Někde za nimi bude mrňavá místnost, která se stane Astridiným novým domovem.

„Děkuji za odvoz.“

„Není zač, děvenko. Vysadím tě u mola a můžeš jít rovnou k domu slečny Henriksenové. Stojí tak blízko u školy, že nepotřebuješ ani kabát, když půjdeš z jedné budovy do druhé! Cha cha cha.“ Ukázal na stavbu vzdálenou padesát metrů od školy, která vypadala jako z pohádky o Jeníčkovi a Mařence – vesele se nakláněla k severu, modrý nátěr a zeleninová zahrádka působily přívětivě, a zdaleka nevypadala jako příbytek někoho děsivého – ale perníková chaloupka čarodějnice z té slavné pohádky taky ne.

„Hodně štěstí,“ dodal rozpačitě kapitán, když sledoval Astridin udivený pohled.

Jakmile přistáli, svlékla si špinavý nepromokavý plášť, který jí půjčil, ale on jen mávl rukou. „Jen si ho nech, děvenko. Tady může být špatné počasí i oblečení. Nejlepší je obojím se vyhnout.“

Astrid cítila, jak se jí hrdlo sevřelo vděčností, ale dříve, než stačila říct víc – anebo zakřičet: *Neopouštějte mě, prosím!* – člun odrazil od mola a zanechal za sebou jen vůni kouře z dýmky, kterou záhy rozehnal vítr.

* * *

Na první pohled slečna Henriksenová připomínala načepýřenou kvočnu sedící na vejcích. „Myslela jsem, že přijedete až zítra,“ prohlásila místo pozdravu. Měla ostrý nos, mohutné poprsí, a ještě silnější severský přízvuk, než měli zdejší lidé. Chodbou zavanula lahodná vůně dušeného masa a Astrid zakručelo v žaludku.

„Omlouvám se,“ špitla. „Isak povídal, že už na mě čekáte...“

Slečna Henriksenová si povzdechla, rozhoupala rozměrné tělo a Astrid zahlédla kousek interiéru: květovanou tapetu, spoustu ozdůbek, všechno neuvěřitelně úhledné.

„Byla bych vám vděčná, Astrid, kdybyste si pamatovala, že už nejste v Oslu. Tohle je klidné místo. Mírumilovné. Není zde elektřina ani tekoucí voda. Záchod je tamhle za kopcem. Je to jen díra v zemi a já nechci na tohle téma poslouchat vaše jižanské stížnosti. V deset už bývám v posteli a vy budete taky. Snídaně si připravíte sama – nevedu tady penzion. Žádné vyspávání. Žádné ponocování venku. Pozdní příchody nehodlám tolerovat.“

„Já... budu bydlet u vás?“

„Co jste si myslela? Že vás zavřu ke kachnám?“

Slečna Henriksenová cosi zabručela a položila si ruku na široký bok, čímž se proměnila v čajovou konvici. „Domek pro kachny je v hrozném stavu. Požádala jsem Rolffa Larsena, majitele obchodní stanice a toho nejostudnějšího kapitalistu, jakého jsem kdy potkala, aby mi ho opravil. Ale on nikdy nic neudělá bez peněz předem a kdo má v dnešní době peníze nazbyt?“

„Je mi líto, že vám přidělávám potíže.“

„Hmm.“

Astrid zalovila v batohu. „Tohle jsem vám přivezla. Není to nic moc a viděla jsem, že ji máte na zahradě, ale... Tady máte.“ Vtiskla slečně Henriksenové do ruky svazek růžových stonků rebarbory, který za poslední peníze koupila v Bodø.

Slečna Henriksenová si jej vzala a kriticky si ho prohlížela. „Pochopitelně by bylo lepší, kdybyste byla starší. Zkušená. A místní lidé nebudou skákat nadšením z dalšího kantora ženského pohlaví. I když jste pouhá asistentka. Chtěli někoho z místních. A nemůžou vystát přízvuk, jako máte vy. Z Osla.“ Odmlčela se, než zdráhavě dodala: „Rebarbora vypadá pěkně.“

Astrid potlačila úsměv, ale slečna už odcházela a svým prostorově výrazným tělem zastínila světlo, když se šourala chodbou.

„A zujte si boty!“ vyštěkla.

* * *

Ve svém pokojíčku si Astrid vybalila věci, a krém na suchou pokožku a kartáč na vlasy úhledně vyskládala na přidělenou policičku. Vlněné prádlo uložila do šuplíků, dvě sukně a dvě halenky pověsila do skříně. Na okenní parapet položila knihu Skryté Norsko a Sebrané spisy Hanse Christiana Andersena. Z vedlejšího ostrova na ni zvědavě hleděl maják a nemohl se dočkat, až se rozsvítí. V dohledu jediná živá duše. Podívala se na své dvě knihy a přála si, aby mohly mluvit. Přicházely chvíle, kdy jí slova na papíře dělala vítanou společnost, ale také nastávaly okamžiky, kdy sama o sobě nestačila.

Teď nadešel jeden z těch druhých.

Osamělost vždycky bývala nepřítelem, před nímž se Astrid snažila utéct. A nyní ji opět doběhla.

Přeložila Jana Vlčková